

MUZEJSKI VJESNIK 5

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

**MUZEJSKI VJESNIK
GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE**

(Čakovec, Grabrovnica, Kalinovec, Koprivnica, Križevci, Trakošćan,
Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Marina Šimek (glavni i odgovorni urednik), Darko Sačić, Miroslav
Klemm, Dragutin Feletar, Marijan Špoljar, Branimir Šimek
(tehnički urednik)

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje.
Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Časopis solidarno financi-
raju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

NAKLADNIK

Gradski muzej Varaždin

ZA NAKLADNIKA

Jasna Tomičić

TISAK

NIŠRO Varaždin, naklada 800 komada

BROJ 5 — VELJAČA 1982.

GOD. V.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori

SADRŽAJ

MUZEJ I ŠKOLA

- Marijan Špoljar: Muzej i škola 3
— Antun Kozina: Etnografsko blago u osnovnim školama
krapinskog kraja i njegova zaštita 6

STRUČNI ČLANCI

- Zorko Marković: Nekoliko arheoloških bilježaka iz sjeve-
rozapadne Hrvatske 11
— Zoran Homen: Novi kasnobrončanodobni lokalitet u Kri-
ževcima 18
— Marina Šimek: Nekoliko nalaza iz halštatske zemunice u
Sigecu 25
— Josip Vidović: Arheološko istraživanje starijeg željeznog
doba u Međimurju 34
— Željko Tomičić: Arheološka istraživanja antičke nekropole
kod sela Trnovčaka u Međimurju 41
— Željko Tomičić: Rezultati arheoloških terenskih rekognos-
ciranja Međimurja u 1981. godini (antika i srednji vijek) . 48
— Tomislav Đurić: Stanje srednjovjekovnih gradina u sje-
verozapadnoj Hrvatskoj (II) 55
— Antun Kozina: Numizmatički nalaz iz ruševina Trikraljske
kapele na Tkalcima — Krapina 61
— Ljubica Ramušćak: Ansambl ruralne arhitekture u Selnici 63
— Libuše Kašpar: Neki etnološki izvori iz dnevnika Ivana
Kukuljevića 67
— Vladimir Kidišević: Konzervacija slika iz fundusa varaž-
dinskog muzeja 71

LIČNOSTI

- Antica Bregović: Franjo Košćec — osnivač Entomološkog
odjela Gradskog muzeja Varaždin 77
— Marijan Špoljar: In memoriam Stjepan Kukec 80
— Zorko Marković: In memoriam Dr. Stojan Dimitrijević . 81
— Tomislav Đurić: Umjesto »In memoriam« Dasenu Vrsa-
loviću 83
— Marina Šimek: Sjećanje — Dragutin Galina 85

VIJESTI

- Željko Tomičić: Novosti u antičkoj zbirci Arheološkog odjela Muzeja Međimurja Čakovec 89
- Damir Brzović — Branko Begović: Novootkriveni srednjovjekovni lokalitet kod Otrovanca 91
- Jasna Tomičić: Galerija slika Varaždin otvorena po treći put 93
- Miroslav Klemm: Izložba »Osam stoljeća Varaždina« u Gradskom muzeju Varaždin 96
- Franjo Horvatić: Zbirka NOB-a u Velikom Pogancu 97
- Dragutin Feletar: Informacija o nekim knjigama izdanim u Podravini 1981. 99
- Marijan Špoljar: U povodu savjetovanja »Suvremenost kao muzeološka tema za budućnost« 101
- Zorko Marković: Uz simpozij o Vojnoj krajini i njezinom sjedinjenju s građanskom Hrvatskom 102
- Libuše Kašpar: Savjetovanje etnologa u Ormožu 104
- Libuše Kašpar: XVII savjetovanje etnologa u Neumu 105

AKCIJE

- pripremili Miroslav Klemm i Marina Šimek 109

ETNOGRAFSKO BLAGO U OSNOVNIM ŠKOLAMA KRAPINSKOG KRAJA I NJEGOVA ZAŠTITA

Narodno stvaralaštvo ne očituje se samo u glazbi, plesu i pjesmi, već se odražava i u graditeljstvu, izradi alata, posuđa, narodnih nošnji, poljoprivrednoj proizvodnji, pripremanju jela itd. Nakon oslobođenja (1945) i u našem je kraju nastala velika prekretnica u raslojavanju seoskog stanovništva. Zahvaljujući socijalističkom progresivnom napretku, naročito u posljednjih 20 godina i seosko je stanovništvo poprimilo gradsku nošnju, upotrebu kućanskih aparata, namještaja i izgradnju kuća. Razumljivo da su svi noviteti bili znatno praktičniji i u seoskim domaćinstvima. Ubrzo su svi primitivno izrađeni predmeti odloženi ili uništavani, jer su smatrani beskorisnima. Ne osjećamo nostalgiju za minulim teškim vremenima — sretni smo što nam tehnički i socijalistički progres donosi i bolje životne uvjete. Da bismo sačuvanim predmetima mogli što uvjerljivije potkrijepiti naša objašnjenja kako je živjeti teško bilo, djelomičan su nam i dokaz predmeti materijalne i duhovne kulture.

Poduzetniji su nastavnici osnovnih škola predložili učenicima da donesu sačuvano lončarsko (zemljano) i drugo posuđe, alat i sprave za obradu konoplje i pređe. Svrshodnije je bilo to učiniti nego li da ih neki ljudi na privremenom radu u inozemstvu odnesu širom Evrope. Mnogi su ih poklonili, a neki prodali svojim poslodavcima ili znancima, koji su ih kao antikvitet u svom stanu stavili kao ukrasni predmet.

Ustrajniji nastavnici sa nekoliko su učeničkih generacija uspjeli sakupiti mnogo vrijednih etnografskih predmeta i načinili atraktivnu zbirku. To je uspjela uraditi DRAGICA MIKŠA, nastavnica likovnog odgoja u Osnovnoj školi »27. srpanj« Đurmanec i NIKOLA MIHALIĆ, nastavnik povijesti i tehničkog odgoja u Osnovnoj školi »August Herceg Brko« u Gornjem Jasenju.

Najveći broj sakupljenih predmeta je u Osnovnoj školi »Antun Mihanović« Petrovsko (118 komada). U razgovoru sa IVICOM ANDROIĆEM, nastavnikom likovnog odgoja doznao sam, da će mnogi etnografski predmeti biti izloženi u zidnim vitrinama hodnika, a neki su već tamo i stavljeni. Zato je potrebno da i uprava škole ima više razumijevanja, da dozvoli uređenje još nekih zidnih udubina gdje bi mogli biti stavljeni takvi predmeti. U zaštiće-

nom prostoru oni će biti najbolje sačuvani i ujedno predstavljaju stanovitu dekorativnost hodnika.

U zgradi Osnovne škole »Ljudevit Gaj« Krapina nekoliko lončarskih posuda izloženo je na policama kod ulaznih vrata za djevojčice. Drugi su etnografski predmeti u učionici. Njihovo sakupljanje organizirala je IVANKA KVETON, nastavnica likovnog odgoja.

Voditeljima etnografskih zbirki predloženo je od strane Komisije za muzejska i konzervatorska pitanja Hrvatskog etnološkog društva Zagreb, da prema uputama o čuvanju etnografske građe ustanove iz kojeg je naselja-sela pojedini predmet donijet, ime i prezime njegovog bivšeg vlasnika, autentičan naziv i do koje je godine upotrebljavan, a po mogućnosti i njegovu starost. Svaki predmet bi trebalo fotografski snimiti da se ga barem tako sačuva na snimci u slučaju njegova oštećenja. Osim toga većina učenika ne zna naziv pojedinog predmeta a niti za što je upotrebljavan. Naročito zbog toga bi trebalo zapisati što prije točne nazive i za što su korišteni.

U većini slučajeva sakupljeni su predmeti nastavnica likovnog odgoja poslužili kao »objekat za crtanje« (razno suđe, petrolejske svjetiljke, lampuši, pegle, klupa, stolac itd.). Upravo takve slobodne učeničke aktivnosti u prikupljanju etnografske građe mogle bi predstavljati obostranu korist ŠKOLE i ZAVIČAJNOG MUZEJA. Izuzetan je primjer u tome nastavnica DARINKA HANŽEK iz Osnovne škole »Matija Gubec« Gornja Stubica. Osim toga što je organizirano prikupila pomoću učenika mnogo etnografskih predmeta i sve zapisima dokumentirala, ona vodi i učeničku etnografsku grupu u obliku slobodnih aktivnosti. Sa nekima zajedno prikuplja »folklorno narodno blago« (lokalne — udomaćene izraze, pitalice, poslovice, narodne priče, običaje uz tzv. narodna vjervovanja: rođenje, vjenčanje, smrt, uz obradu zemlje, o uzgoju stoke, peradi i drugo). Ne zaboravlja ni utjecaj progresivnih noviteta koji se obilno udomaćuju.

Korisno je podsjetiti da su i u minulim vremenima mnogobrojni bivši učitelji — to su danas sa višim obrazovanjem nastavnici — postali suradnici znanstvenih institucija, koji su bilježili »folklorno blago« stanovitog školskog područja. Danas je za to još veća mogućnost samo treba dobre volje. Tako bi se suradnja i sa ZAVIČAJNIM MUZEJOM od strane osnovnih škola obostrano unaprijedila i bila vrlo korisna. Kao što je poznato u Muzeju Krapine sa Odjelom radničkog pokreta i NOB-a do danas se razvila djelatnost u više smjerova: Muzej Krapine i okolice, Muzej

evolucije, Muzej revolucije i Gajev muzej. Poznato je i to da većina nastavnika dolazi iz raznih krajeva Jugoslavije, pa bi bilo korisno da se najprije oni upoznaju sa povijesnim zbivanjima u prošlosti ovog kraja. Prilikom obilaska osnovnih škola saznaje se da i mnogi mlađi nastavnici povijesti žele nešto više saznati iz oblasti lokalne povijesti. Zato bi i u tom pravcu bilo moguće u slobodnim aktivnostima ponešto učiniti. Takoreći, svaka škola barem jednom godišnje tiska svoj list (umnožen na šapirograf) pa bi u suradnji sa područnim MUZEJOM za muzejsko-galerijsku djelatnost Krapine i područnim Udruženjem boraca Narodnooslobodilačkog rata — iz revolucionarne prošlosti trebalo prikupiti biografske podatke o zaslužnim revolucionarima i značajnim povijesnim događajima. Tada bi se i učenici s nastavnicima povijesti više zbližili i sve što bi prikupili u zajedničkim aktivnostima bilo bi od izuzetne koristi na širem planu poznavanja zavičajne povijesti.

Detalj etnografske zbirke Muzeja Krapine i okolice